

شهرت طلبی

کلیدواژه: شهرت، شهرت طلبی، شهرت در لباس، شهرت در نماز.

پرسش: در روایت **امام جعفر صادق (علیه السلام)** منظور از این که **خداوند** «شهرت در نماز» را دشمن می‌دارد، چیست؟ (امام صادق علیه السلام) می‌فرماید: خداوند دو شهرت را دشمن می‌دارد، شهرت لباس و شهرت نماز، لطفاً این **حدیث** را توضیح دهید؟

پاسخ: امروزه، ما به اسامی افرادی برمی‌خوریم که اسطوره‌های ملی یا مذهبی‌اند و برخی (همچون انبیای الهی) شهرت جهانی در همه دوران بعد از خود، داشته‌اند. قهرمانان ملی و دینی، نیز از جمله کسانی هستند که شهرت فراوانی دارند. بی‌تردید نمی‌توان این نوع شهرت را نکوهش کرد؛ بلکه آنچه در مجموعه معارف اسلامی نهی شده، آن است که **انسان** خودش را به روش‌های مختلف در معرض مشهور شدن قرار داده و خواهان رسیدن به شهرت باشد. به عبارت دیگر شهرت طلبی است که در روایات از آن نهی شده، نه شهرت. حال ممکن است، کسب شهرت با وسیله نقلیه‌ای باشد که شخص استفاده می‌کند، یا با لباس و یا حتی به وسیله عبادات و **نماز** این شهرت طلبی صورت گیرد.

فهرست مندرجات

- ۱ - مقدمه بحث
- ۲ - پرهیز از شهرت طلبی
- ۳ - اشکال شهرت طلبی
- ۳.۱ - روایتی از امام رضا
- ۳.۱.۱ - عبادات مخفیانه
- ۳.۱.۲ - مطلق بودن عبادات
- ۴ - شهرت در نماز
- ۴.۱ - روایتی از امام صادق
- ۵ - چرایی شهرت در نماز
- ۶ - پرهیز از خودنمایی در جامعه
- ۷ - تفاوت شهرت طلبی با شهرت
- ۸ - نکته پایانی
- ۹ - پانویس
- ۱۰ - منبع

مقدمه بحث

در جامعه انسانی همیشه عده‌ای بوده‌اند که در بین مردم از شهرت و معروفیت بیشتری بر خوردار بودند، این موضوع در همه جوامع قابل **رؤیت** است. امروزه، ما به اسامی افرادی برمی‌خوریم که اسطوره‌های ملی یا مذهبی‌اند و برخی (همچون انبیای الهی) شهرت جهانی در همه دوران بعد از خود، داشته‌اند. قهرمانان ملی و دینی، نیز از جمله کسانی هستند که شهرت فراوانی دارند، چنین امری طبیعی است. اما سؤال این است که چه چیزی در **اسلام** نهی شده است؟ شهرت یا شهرت طلبی؟

پرهیز از شهرت طلبی

در بیان این موضوع باید گفت، انسان‌ها که با یکدیگر در یک جامعه **زندگی** می‌کنند، دارای استعدادها و توانایی‌های مختلف جسمی، مالی و... اند؛ اما اسلام خواسته است که افراد در عین وجود اختلافات ذاتی یا طبیعی که دارند، خود را به سبب این‌گونه امور، در بین مردم انگشت‌نما نکنند. شهرت طلبی و کسب شهرت و عواملی که باعث بروز آن می‌شود، بدین سبب در اسلام نهی شده است تا جامعه بتواند از حسادت‌ها، چشم و هم‌چشمی‌ها، عقده‌گشایی‌ها و **غرور** و **تکبر** در امان باشد. آنچه در اسلام نهی شده، کسب شهرت جهت دست یافتن به منافع شخصی و دنیوی است، حال به هر راه و روشی که باشد. به بیان دیگر، مشهور شدن عده‌ای، امری طبیعی است؛ ولی این‌که خود شخص، به روش‌های متفاوت در این راه گام بردارد یا وقتی خود را در این مسیر یافت، از این مسیر برنگردد، چنین امری نامطلوب است. وقتی به **روایات** نگاه می‌کنیم می‌بینیم، **معصومان (علیهم السلام)** شهرت طلبی را به طور مطلق مطلوب نمی‌دانند. (در کتاب شریف کافی، مرحوم کلینی بابی به عنوان «کراهیه الشهرة» آمده است که در آن روایات مربوط به شهرت طلبی را آورده است).

آشکال شهرت طلبی

شهرت طلبی که می‌تواند به عنوان یک بیماری روانی نیز مورد بررسی قرار گیرد، در لباس‌هایی مختلف خود را نشان می‌دهد، گاه کسب شهرت از طریق پوشیدن لباس است؛ لباس‌های فاخر و گران‌قیمت یا حتی لباس‌های مندرس و کهنه! گاه شهرت با وسیله نقلیه‌ای است که در چشم مردم موجب شهرت شود، (امام صادق (علیه‌السلام) می‌فرماید: «كَفَى بِالرَّجُلِ خِزْيًا أَنْ يَلْبَسَ ثَوْبًا مُشْهُرًا وَ يَرْكَبَ دَابَّةً مُشْهُرَةً.»)

[۱] مجلسی، مجدناقر، بحار الانوار، ج ۷۹، ص ۲۱۲، مؤسسه الوفاء، بیروت، ۱۴۰۴ ق.

و گاه عده‌ای از طریق عبادات و نماز در پی کسب شهرت‌اند.

← روایتی از امام رضا

«عَنِ الرَّضَا (عَلَيْهِ السَّلَام) قَالَ: مَنْ شَهَرَ نَفْسَهُ بِالْعِبَادَةِ فَاتَّهَمُوهُ عَلَى دِينِهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يُبْغِضُ شَهْرَةَ الْعِبَادَةِ وَ شَهْرَةَ اللَّيَاسِ ثُمَّ قَالَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ إِذَا فَرَضَ عَلَى النَّاسِ فِي الْيَوْمِ وَ اللَّيْلَةِ سَبْعَ عَشْرَةَ رَكْعَةً مِنْ آتَى بِهَا لَمْ يَسْأَلْهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَمَّا سِوَاهَا وَ إِذَا أَضَافَ رَسُولُ اللَّهِ ص إِلَيْهَا مِثْلَهَا لِيَتِمَّ بِالتَّوَابِلِ مَا يَقَعُ فِيهَا مِنَ التَّقْصَانِ وَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَا يُعَذِّبُ عَلَى كَثْرَةِ الصَّلَاةِ وَ الصَّوْمِ وَ لَكِنَّهُ يُعَذِّبُ عَلَى خِلَافِ السُّنَّةِ»؛

[۲] مجلسی، مجدناقر، بحار الانوار، ج ۸۲، ص ۲۹۴، مؤسسه الوفاء، بیروت، ۱۴۰۴ ق.

امام رضا (علیه‌السلام) می‌فرماید: «کسی که خودش را به عبادت مشهور کند، او را در دینش پاک و بی‌غل‌وغش ندانید که خدا شهرت به عبادت و شهرت به لباس را می‌غوض و دشمن داشته. سپس فرمود: **خداوند متعال** بر مردم در شبانه‌روز فقط هفده **رکعت** نماز **واجب** کرده، هر کس که آنها را انجام دهد، از غیر آنها مورد سؤال واقع نمی‌شود.

پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) دو برابر آنها را (۳۴ رکعت) بر آنها اضافه نمود (به عنوان نافلة) که اگر نقصانی در فرایض و **نمازهای واجب** رخ دهد و کمبودی از حیث خشوع و خضوع و آداب نماز پیدا شود، با این نوافل جبران گردد. البته بدیهی است که خداوند برای نماز و **روزه** زیادی و مستحبی کسی را **عذاب** نمی‌کند؛ ولی اگر در رفتار و کردار خود برخلاف **سنت** و روش اسلامی و دینی **عمل** نماید، مورد مؤاخذه و کیفر قرار می‌گیرد.»

(همان‌طور که در این **روایت** دیده می‌شود، عبارت: شهرت نفسی) شهرت به عبادتی ناپسند شمرده شده است که خود شخص در این مسیر گام بردارد و قصدش از کثرت عبادت، مشهور شدن به همین **صفت** باشد؛ وگرنه بسیاری از **ائمه (علیهم‌السلام)** مشهور به **زهد** و **عبادت** بوده‌اند.)

← عبادات مخفیانه

یکی از دلایل مستحب بودن مخفی نگاه داشتن عبادات و **اعمال خیر** همین است که انگیزه شهرت‌طلبی به وسیله عبادات در **انسان** از بین برود؛ لذا در برخی **روایات** آمده است:

«أَعْظَمُ الْعِبَادَةِ أَجْرًا أَخْفَاهَا»؛ «بالاترین عبادات از نظر اجر و **پاداش**، عباداتی است که مخفیانه انجام شود.»

[۱] مجلسی، مجدناقر، بحار الانوار، ج ۴۰، ص ۲۵۱، مؤسسه الوفاء، بیروت، ۱۴۰۴ ق.

← مطلق بودن عبادات

روایت امام رضا (علیه‌السلام) شامل هر عبادتی می‌شود که به این قصد انجام گیرد؛ اما درباره برخی اعمال عبادی مانند **نماز** روایات به خصوصی داریم که در کنار این روایات عام، قابل توجه است.

شهرت در نماز

در روایتی چنین آمده است:

← روایتی از امام صادق

امام صادق (علیه‌السلام) می‌فرماید:

«إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ الشَّهْرَتَيْنِ: شَهْرَةَ اللَّيَاسِ وَ شَهْرَةَ الصَّلَاةِ»؛ «**خداوند** دو شهرت را دشمن می‌دارد، شهرت در لباس و شهرت در نماز.»

[۱] مجلسی، مجدناقر، بحار الانوار، ج ۸۴، ص ۲۶۱، مؤسسه الوفاء، بیروت، ۱۴۰۴ ق.

چرایی شهرت در نماز

شاید به این علت که **نماز**، واجبی است که هر روزه باید **اقامه** شود و معمولاً در منظر مردم انجام می‌شود، از میان همه عبادات، به‌تنهایی

ذکر شده، و به نوعی مانند لباس شخص است که دیده می‌شود؛ لذا در کنار شهرت در لباس آمده است.

پرهیز از خودنمایی در جامعه

به هر ترتیب، **اسلام** نمی‌خواهد تا عده‌ای در جامعه انگشت‌نما شوند که هم خودشان به غرور و **تکبر** گرفتار شوند و هم **آرامش روحی** و **روانی** افراد و جامعه را به خاطر برانگیختن حساسیت‌های مختلف از بین ببرند؛ لذا از هرگونه خودنمایی در سطح جامعه، نهی کرده، اگرچه اختلافات معمولی بین افراد جامعه را پذیرفته است.

تفاوت شهرت‌طلبی با شهرت

در مسئله شهرت و مشهور شدن هم، اگرچه **دین اسلام** شهرت‌طلبی را مذموم دانسته، اما با مشهور بودن - در صورتی که مشهور شدن، خواست **انسان** نباشد و برای آن تلاش نکرده باشد - که امری طبیعی است و در هر جامعه‌ای امکان ظهور و بروز دارد، برخوردی نداشته است.

نکته پایانی

شایان **ذکر** است، گاهی کسب شهرت نه به عنوان یک **هدف**، بلکه به عنوان وسیله‌ای جهت خدمت به دیگران است. مانند این‌که فرد ناچار باشد برای رسیدن به هدفی مقدس، خود را در معرض عموم قرار داده و ویژگی و برجستگی‌های خویش را در بین مردم بیان کند که قطعاً این امر مورد نظر این نوشتار نبوده و چه بسا عنوان شهرت‌طلبی به این امر تطبیق نگردد.

پانویس

- ↑ کلینی، محمد بن یعقوب، کافی، ج ۶، ص ۴۴۴، دارالکتب الاسلامیه، تهران، ۱۳۶۵ ش.
- ↑ مجلسی، مجدباقر، بحار الانوار، ج ۷۹، ص ۳۱۳، مؤسسه الوفاء، بیروت، ۱۴۰۴ ق.
- ↑ مجلسی، مجدباقر، بحار الانوار، ج ۸۲، ص ۳۹۴، مؤسسه الوفاء، بیروت، ۱۴۰۴ ق.
- ↑ مجلسی، مجدباقر، بحار الانوار، ج ۴۰، ص ۲۵۱، مؤسسه الوفاء، بیروت، ۱۴۰۴ ق.
- ↑ مجلسی، مجدباقر، بحار الانوار، ج ۸۴، ص ۲۶۱، مؤسسه الوفاء، بیروت، ۱۴۰۴ ق.

منبع

بانگاه اسلام کوئیت، برگرفته از مقاله «شهرت‌طلبی»، تاریخ بازبینی ۱۶/۱/۱۳۹۵.